

Międzynarodowe wymiany młodzieży

Międzynarodowe wymiany młodzieży

Koncepcja i redakcja:

Wawrzyniec Pater

Opracowanie merytoryczne:

Kinga Jakięła, Łukasz Smogorowski

Wywiady:

Daria Nawrot (s. 8, 12, 18, 26)

Monika Rosmanowska (s. 22, 30, 34, 38)

Zdjęcia:

Szymon Łaszewski (s. 4, 7, 11, 17, 21, 37), Anna Wyrwich (s. 38, 39), Longin Kajka (s. 30), Andrij Karpenko (s. 12), Alina Kierod (s. 34), Nino Manvelishvili (s. 8), Elżbieta Zadrożniak (s. 18), archiwa rozmówców, ekspertów (s. 8, 12, 18, 22, 25, 26, 29, 30, 33, 34, 38) i organizatorów projektów (s. 22, 25, 26).

Współpraca redakcyjna i skład:

Karolina Kwiatosz

Korekta:

Beata Kostrzewska

Czasopisma i portale Wydawnictwa FRSE:

[języki:obce]
w szkole

europa
DLA AKTYWNYCH

eurodesk
Polska

EUROPEJSKI
PORTAL MŁODZIEŻOWY

Więcej publikacji Wydawnictwa FRSE: www.czytelnia.frse.org.pl

Projekt graficzny:

Grzegorz Dębowski, Joanna Garbacik

Druk:

Top Druk Łomża

Wydawca:

Krajowe Biuro Eurodesk Polska

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Narodowa Agencja Programu Erasmus+

i Europejskiego Korpusu Solidarności

Al. Jerozolimskie 142a, 02-305 Warszawa

www.eurodesk.pl | eurodesk@eurodesk.pl

ISBN: 978-83-67587-22-8

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2023

Publikacja została wydana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Treść odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Publikacja bezpłatna

SPIS TREŚCI

Wstęp	4	Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży	24
Erasmus+ Młodzież – wymiany młodzieżowe	6	Międzynarodowa Wymiana Młodzieży	28
Erasmus+ Działania wspierające uczestnictwo młodzieży	10	Polsko-Ukraińska Wymiana Młodzieży	32
Erasmus+ Edukacja szkolna – mobilność grupowa uczniów	16	Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży	36
Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży	20	Węgiersko-Polski Program Współpracy Pozarządowej	40

Wydawnictwo
FRSE

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WSTĘP

NA WYCIĄgniĘCIE RĘKI

Rozwój osobisty, edukacja międzykulturowa, poszerzanie horyzontów – korzyści ze współpracy z rówieśnikami z innych krajów jest wiele. Dzięki programom finansującym międzynarodowe projekty młodzieżowe są one dostępne na wyciągnięcie ręki.

W naszej publikacji opisaliśmy programy finansujące międzynarodowe wymiany młodzieży. Każdy z nich ma swoją specyfikę. Możecie się spotkać w gronie kilkunasto- lub kilkudziesięcioosobowym, z rówieśnikami z dwóch lub kilku krajów, z Unii Europejskiej i zza naszej wschodniej granicy. Projekty możecie realizować w ramach nauki w szkole albo w czasie wolnym. Niektórzy grantodawcy określają zakres tematyczny projektów, inni dają Wam większą swobodę. W jednych programach nabór trwa cały rok, w innych trzeba pilnować terminów składania wniosków. Programy wspierające wymiany mają wiele elementów wspólnych. Finansują projekty edukacyjne, a ich tematyka powinna być zgodna z zainteresowaniami

uczestników. W przygotowanie i realizację w równym stopniu muszą włączyć się wszystkie grupy uczestniczące w przedsięwzięciu, a sam projekt powinien być samodzielnie zrealizowany przez uczestników. I właśnie to sprawia, że projekty z udziałem młodzieży są tak wartościowe.

Organizacja wymiany młodzieżowej może wyglądać jak spore wyzwanie, ale wcale nie musi takim być. Po pierwsze, w pokonaniu formalności chętnie pomogą Wam opiekunowie – nauczyciele i pracownicy młodzieżowi. Po drugie, błędy i niedociągnięcia są wpisane w realizację projektu i nie warto się nimi przejmować. I po trzecie, o tym, że realizacja międzynarodowego projektu jest możliwa, przekonały

się tysiące Waszych rówieśników, którzy w swoich CV chwalą się takim osiągnięciem. Kilka inicjatyw opisaliśmy w tej publikacji. Niech Was inspirują do realizacji własnych międzynarodowych projektów. Powodzenia!

Wawrzyniec Pater

koordynator sieci Eurodesk Polska

MNOGOŚCI AKTYWNOŚCI

Szukasz międzynarodowych doświadczeń i możliwości rozwoju? Zajrzyj na eurodesk.pl!
W sekcji „Weź udział” znajdziesz oferty wyjazdów, szkoleń, udziału w projektach w Polsce i za granicą.
Wiele z nich to informacje z pierwszej ręki – od organizacji poszukujących wolontariuszy,
firm szukających stażystów, organizatorów projektów.

RODZAJE OFERT

- wolontariat
- wymiany młodzieży
- szkolenia
- warsztaty
- praktyki i staże
- konferencje
- seminaria
- spotkania informacyjne

DLA KOGO

- uczniowie
- studenci
- kobiety
- nauczyciele
- grupy nieformalne
- organizacje pozarządowe
- szkoły
- uczelnie

sprawdź

ERASMUS+ MŁODZIEŻ – WYMIANY MŁODZIEŻOWE

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL/MLODZIEZ

Największy, najbardziej znany, najbardziej różnorodny program, w ramach którego możecie zrealizować projekt z rówieśnikami z innego kraju. Macie pomysł na wymianę młodzieżową? Zaczynajcie od Erasmusa+! Żaden inny program nie oferuje takich możliwości!

Wymiany młodzieży w Erasmusie+ to sztandarowa oferta dla młodych Europejczyków. Unia Europejska wychodzi z założenia, że aby budować wspólną wizję Europy, najpierw trzeba się poznać, a nic tak nie służy poznawaniu jak wspólne działania. Budżet programu do małych nie należy, więc szanse na dofinansowanie projektu są spore, zwłaszcza jeśli będziecie pamiętać o podstawowych zasadach. A mianowicie:

- ▶ Siłą sprawczą w projektach Erasmusa+ jest młodzież – to Wy wymyślcie projekt, twórcy jego program i organizujecie spotkanie. Ingerencja osób dorosłych powinna być ograniczona do niezbędnego minimum, choć oczywiście mogą Was wesprzeć w załatwianiu formalności.
- ▶ Tematyka projektu powinna być zgodna z Waszymi zainteresowaniami: kultura, sztuka, sprawy społeczne, ekologia, zdrowie, sport – każdy temat jest dobry, ale musicie wykazać, że podczas projektu czegoś się nauczycie.

- ▶ Erasmus+ Młodzież to sektor wspierający edukację pozaformalną. Oznacza to, że projekty realizujecie w wolnym czasie, poza szkołą, pracą czy uczelnią.
- ▶ Wasz projekt dofinansowuje Unia Europejska, więc powinien mieć on wymiar europejski. Ale nie zapomnijcie też o wykazaniu, jakie korzyści z jego realizacji odniesie społeczność lokalna, w której żyjecie.

ZASADY

- ▶ Musicie znaleźć co najmniej jednego partnera z zagranicy.
- ▶ Minimalna liczba uczestników projektu to 16 osób, a maksymalna – 60. Grupa z jednego kraju nie może liczyć mniej niż 4 młode osoby plus lider.
- ▶ Wiek: 13–30 lat (lider grupy musi być pełnoletni).

PARTNERZY

Wymianę możecie realizować we współpracy z organizacjami działającymi w państwach unijnych oraz

w tzw. państwach trzecich stowarzyszonych z programem (Macedonia Północna, Serbia, Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Turcja).

DOBRA WIADOMOŚĆ

Organizatorzy przewidzieli możliwość zrealizowania przed wymianą wizyty przygotowawczej. Dzięki niej poznasz pracowników organizacji biorących udział w projekcie, dopracujesz z nimi harmonogram działań i dokumentację. Taka wizyta powinna odbyć się tam, gdzie młodzież spotka się podczas wymiany. Dofinansowanie do wizyty przygotowawczej to 575 euro na uczestnika z organizacji goszczącej.

FINANSOWANIE

Organizując wymianę, możecie liczyć na pokrycie następujących kosztów:

- ▶ podróż – kwota zależy od odległości między miejscem zamieszkania a miejscem działania (do 1500 euro na uczestnika),
- ▶ wsparcie organizacyjne (23–100 euro na uczestnika),
- ▶ wsparcie indywidualne – kwoty są liczone według stawek ryczałtowych i zależą od kraju, w którym odbywa się wymiana, np. w Polsce dziennie wsparcie jednej osoby w 2023 r. wynosiło 38 euro,
- ▶ wsparcie włączenia społecznego: dla organizacji (100 euro na uczestnika wymiany młodzieży) oraz dla uczestników (100% kosztów kwalifikowalnych),
- ▶ koszty nadzwyczajne (związane np. z wydaniem wiz czy zezwoleń na pobyt).

CZAS

Praca nad Waszym projektem – jego przygotowanie, realizacja, promocja i upowszechnianie rezultatów – może trwać nawet dwa lata, ale sam okres wymiany to 5–21 dni (nie licząc czasu podróży).

APLIKOWANIE

Każda organizacja składająca wniosek w programie musi mieć konto w systemie EU-login oraz uzyskać numer OID. Jesteście grupą nieformalną? Wniosek w Waszym imieniu może złożyć organizacja lub instytucja, która posiada osobowość prawną.

TERMINY

Wnioski składa się zazwyczaj w lutym i październiku.

- ▶ **515** – tyle wniosków zostało złożonych w 2023 r.
- ▶ **115** – a tyle otrzymało dofinansowanie.
- ▶ **3,5 mln euro** – tyle wyniosło łączne dofinansowanie wymian w 2023 r.
- ▶ **Małopolskie, mazowieckie i śląskie** – młodzież z tych województw złożyła najwięcej wniosków o dofinansowanie wymian.
- ▶ **Warmińsko-mazurskie** – z tego województwa było najmniej wniosków.

EKSPERT RADZI

SABINA SZMYD
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Projekty mobilności to dla Was świetna okazja, aby zdobyć umiejętności, których nie da się nauczyć w szkole. Działania realizowane w trakcie wyjazdu najczęściej opierają się na metodach edukacji pozaformalnej. Uczycie się poprzez aktywność i doświadczanie – i to już od pierwszych chwil, bo jednym z głównych założeń inicjatywy jest współtworzenie pod okiem dorosłych projektu wymiany przez Was samych – uczestników inicjatywy.

Taka współpraca bywa nie lada wyzwaniem. Wymaga od Was kreatywności, odpowiedzialności, umiejętności rozwiązywania problemów, a przede wszystkim planowania i organizowania swojego czasu, ponieważ zaangażowanie w działania organizacyjne trzeba pogodzić z obowiązkami szkolnymi i domowymi.

Udział w wymianie to same korzyści! Pełen przygód wyjazd do innego kraju, poznanie jego kultury i historii, nawiązywanie nowych znajomości, rozwijanie zainteresowań oraz przełamywanie różnego rodzaju barier, np. językowych – to tylko kilka wyzwań, z jakimi zmierzycie się na miejscu. A co najważniejsze, takie doświadczenie wzmacnia apetyt na kolejne międzynarodowe eskapady.

INSPIRACJE

Stop dyskryminacji

Co możemy zrobić, aby żyć w bardziej sprawiedliwym i tolerancyjnym świecie? Jak, pomimo dzielących nas różnic, odnosić się do siebie z szacunkiem i empatią? Te zagadnienia

wzięli pod lupę uczestnicy wymiany młodzieżowej zorganizowanej przez Stowarzyszenie EDUQ z Łęborka.

W październiku 2022 r. reprezentanci Armenii, Chorwacji, Grecji, Gruzji, Polski i Turcji spotkali się w urokliwym gruzińskim mieście Kobuleti, gdzie poszerzali wiedzę, wymieniali się doświadczeniami i opracowywali programy działań mających na celu zapobieganie dyskryminacji i przeciwdziałanie mowie nienawiści.

Zgłębiając ideę komunikacji bez przemocy (ang. *nonviolent communication*) i korzystając z nowoczesnych metod edukacji nieformalnej, uczyli się przełamywać stereotypy oraz promować postawy tolerancji i otwartości na drugiego człowieka. A po powrocie do swoich krajów podzielili się z lokalną młodzieżą umiejętnościami zdobytymi podczas żywiołowych debat, realizowania scenariusza gry miejskiej i układania wspólnej opowieści w teatrze społecznym.

Tytuł projektu:
„Protection from discrimination”

WYWIAD

Razem przeciw wykluczeniu

O potrzebie walki ze stereotypami, przeciwdziałaniu mowie nienawiści i znaczeniu edukacji antydyskryminacyjnej rozmawiamy z Aliną Fegler-Kotkiewicz, liderką projektu „Protection from discrimination”.

Stowarzyszenie EDUQ było pomysłodawcą i liderem projektu „Protection from discrimination” (pol. „Ochrona przed dyskryminacją”). Co skłoniło Was do wyboru takiego tematu?

Najważniejszą misją naszego stowarzyszenia jest kształtowanie pozytywnych zmian społecznych. Staramy się działać przede wszystkim w tych obszarach, w których dostrzegamy problemy, a jednocześnie widzimy możliwość wpływu na istniejącą sytuację. Współpracując przez wiele lat z młodymi ludźmi, zauważyliśmy, że w dzisiejszych czasach są oni znacznie bardziej niż kiedyś narażeni na różne formy wykluczenia. Zarówno w przestrzeni publicznej, jak i w mediach społecznościowych coraz częściej mamy do czynienia z mową nienawiści i różnego rodzaju przykładami przemocy słownej. Był to jeden z powodów, dla których temat przeciwdziałania wykluczeniu i ochrony przed dyskryminacją wydał nam się szczególnie istotny.

W projekcie wzięli udział uczestnicy z sześciu krajów. Zapewne wnieśli oni różne punkty widzenia na problem dyskryminacji.

Do tematu postanowiliśmy podejść szeroko. Wzięliśmy pod uwagę różne grupy społeczne i różne aspekty życia, w których może się pojawić problem wykluczenia. Mówiliśmy zatem nie tylko o najbardziej ewidentnych formach dyskryminacji, związanych na przykład z kolorem skóry, orientacją seksualną czy przynależnością do określonej religii, lecz także o sytuacjach, w których gorsze traktowanie danej grupy lub pojedynczych osób ma mniej oczywiste przyczyny albo przybiera znacznie subtelniejszą formę. Mam na myśli takie sytuacje, w których dochodzi do różnego rodzaju wykluczeń w gronie rówieśniczym. Z moich obserwacji wynika, że obecnie wśród młodzieży odsuwanie kogoś od grupy wiąże się między innymi z takimi czynnikami, jak status ekonomiczny, orientacja seksualna lub identyfikacja płciowa.

W jaki sposób można temu przeciwdziałać?

Wierzę, że kluczowe są dwie kwestie. Z jednej strony – wiedza i podnoszenie poziomu świadomości społecznej, a z drugiej – uważliwanie młodych ludzi i kształtowanie u nich empatycznych postaw. Zależało nam na

tym, aby uczestnicy w pierwszej kolejności sami uzyskali lepszy wgląd we własne uprzedzenia i stereotypy, a następnie stali się bardziej uważni na przejawy dyskryminacji w otoczeniu i nauczyli się na nie reagować. Jednym z celów zajęć prowadzonych w projekcie było wyposażenie uczestników w narzędzia pracy, które ułatwiają kształtowanie tego typu postaw u młodzieży.

Projekt trwał dziesięć dni. Jakie działania udało się zrealizować?

Był to intensywny czas wypełniony warsztatami, debatami i wymianą doświadczeń. Postawiliśmy przede wszystkim na edukację nieformalną. Siegnęliśmy po takie metody pracy, jak odgrywanie ról, teatr społeczny czy gra miejska, którą przeprowadziliśmy w gruzińskim Batumi. Uczestnicy projektu dzielili się wiedzą i pomysłami na zajęcia antydyskryminacyjne dla młodzieży, które mogliby poprowadzić w swoich lokalnych społecznościach. W międzynarodowych grupach opracowali gotowe skrypty warsztatów na temat różnych form dyskryminacji oraz sposobów jej przeciwdziałania.

Czego, oprócz przygotowywania i prowadzenia warsztatów z młodzieżą, mogli się nauczyć uczestnicy projektu?

Podczas realizacji projektu sięgnęliśmy do koncepcji komunikacji bez przemocy, która doskonale wpisuje się w ideę budowania bardziej empatycznych i nastawionych na wzajemne zrozumienie się relacji międzyludzkich. Zależało nam na tym, aby uczestnicy poznali tę metodę i chętnie sięgali do niej w swojej pracy z młodzieżą. Każda tego typu wymiana to również doskonała okazja do podnoszenia kompetencji językowych i uczenia się dialogu międzykulturowego.

Jednym z celów projektu było upowszechnienie rezultatów. Jak udało się go osiągnąć?

Po powrocie do swoich krajów uczestnicy zorganizowali spotkania dla lokalnej młodzieży, na których poruszyli zagadnienia związane z tolerancją i przeciwdziałaniem dyskryminacji. Uczyli młodych ludzi między innymi tego, czym są stereotypy, jak rozpoznawać zachowania o charakterze wykluczającym, a także jak na nie reagować, aby aktywnie się im przeciwstawiać.

ERASMUS+ DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE UCZESTNICTWO MŁODZIEŻY

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL

Wymiany, warsztaty i debaty z decydentami, konsultacje społeczne, kampanie promujące uczestnictwo młodych ludzi w życiu obywatelskim na szczeblu lokalnym, krajowym lub europejskim – takie działania możecie realizować z pomocą dofinansowania z tego obszaru Erasmus+. Im bardziej innowacyjny i alternatywny będzie Wasz pomysł, tym lepiej!

Tematyka Waszego projektu musi wpisywać się w co najmniej jeden z celów programu:

- ▶ Promowanie zaangażowania młodzieży – zwłaszcza tej o mniejszych szansach – w życie obywatelskie, gospodarcze, społeczne, kulturalne i polityczne.
- ▶ Zwiększanie świadomości młodzieży w zakresie europejskich wartości i praw podstawowych.
- ▶ Rozwijanie kompetencji cyfrowych młodzieży i umiejętności świadomego korzystania z mediów (w szczególności krytycznego myślenia, zapobiegania dezinformacji i propagandzie).
- ▶ Dialog młodych ludzi z decydentami na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym oraz wspieranie dialogu przedstawicieli UE z młodzieżą.
- ▶ Działania na rzecz łagodzenia społecznych, ekonomicznych i edukacyjnych skutków rosyjskiej inwazji

na Ukrainę (np. projekty promujące działania edukacyjne i ułatwiające integrację osób uciekających przed wojną w nowych środowiskach edukacyjnych). Projekty wspierające uczestnictwo młodzieży mogą mieć również wymiar krajowy. W takim wypadku do zrealizowania działań nie będziecie potrzebowali organizacji partnerskiej.

ZASADY

- ▶ Aby zrealizować projekt w ramach transnarodowych i międzynarodowych działań wspierających uczestnictwo młodzieży, musicie znaleźć co najmniej jedną organizację partnerską z zagranicy.
- ▶ Działania należy realizować w kraju jednej lub kilku organizacji uczestniczących. W projekcie możecie również uwzględnić działania w siedzibach instytucji UE.

- ▶ Wiek: 13–30 lat (lider grupy musi być pełnoletni).
- ▶ Działania muszą mieć charakter pozaformalny, a ich celem powinno być rozwijanie kompetencji osobistych, społecznych i obywatelskich uczestników.
- ▶ Podczas przygotowywania wniosku musicie udowodnić, że Wasz projekt ma wymiar europejski.

FINANSOWANIE

Realizując projekt, możecie liczyć na pokrycie m.in.:

- ▶ kosztów podróży – kwota zależy od odległości między miejscem zamieszkania a miejscem działania (od 23 do 1500 euro na uczestnika),
- ▶ kosztów związanych z zarządzaniem projektem – max. 500 euro miesięcznie,
- ▶ wynagrodzeń dla osób wspierających, np. nauczycieli (jeśli jesteście grupą nieformalną) – 74 euro na dzień,

► wsparcia indywidualnego – kwoty są liczone według stawek ryczałtowych i zależą od kraju, w którym odbywa się projekt, w 2023 r. w Polsce dziennie wsparcie wynosiło 38 euro na uczestnika, a w Irlandii 55 euro. Maksymalna kwota dofinansowania projektu to 60 tys. euro. **Uwaga!** Środków nie można przeznaczać na organizowanie wydarzeń lub akcji politycznych.

CZAS

Czas trwania projektów to 3–24 miesiące.

APLIKOWANIE

Każda organizacja składająca wniosek w programie musi mieć konto w systemie EU-login oraz uzyskać numer OID. Jesteście grupą nieformalną? Wniosek w Waszym imieniu może złożyć np. nauczyciel lub pracownik organizacji pozarządowej.

TERMINY

Wnioski składa się zazwyczaj w lutym i październiku.

DOBRA WIADOMOŚĆ

Dla każdego, kto zaczyna przygodę z Erasmusem+, projekty wspierające uczestnictwo młodzieży to idealna propozycja na początek. Tego typu inicjatywy można realizować lokalnie i bez partnerów.

BAZA WIEDZY

Inspiracje oraz przykłady ciekawych projektów promujących uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym znajdziecie w poradniku partycypacji dostępnym na stronie: participationpool.eu/toolkit.

EKSPERT RADZI

**AGNIESZKA
CIEŚLAK**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Zaangażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji młodych osób w społeczeństwie – to wyznaczniki projektów Akcji 1.: Działania wspierające uczestnictwo młodzieży. Młodzi uczestnicy otrzymują szansę na rozwijanie inicjatywności i zrealizowanie pomysłów, które mogą pozytywnie wpłynąć na lokalne otoczenie.

W 2023 r. projekty partycypacji skupiały się na prowadzeniu dialogu z decydentami,

wysłuchiwanie się w potrzeby młodego społeczeństwa oraz kształtowaniu postaw i zachowań promowanych w ramach Europejskiego Roku Młodzieży 2022. Dodatkowe cele, podjęte przez beneficjentów w związku z sytuacją społeczno-polityczną w Europie, były związane z okazywaniem solidarności z osobami uciekającymi z Ukrainy i zapobieganiem rozprzestrzeniania się *fake newsów* w internecie.

Jak w praktyce wyglądają takie projekty? Pomyślność beneficjentów nie zna granic, o czym świadczy spory katalog najciekawszych inicjatyw. Do tej pory w ramach „Działań wspierających” młodzi ludzie brali udział w symulacjach pracy instytucji demokratycznych, rozwijali gry edukacyjne i debatowali z decydentami mającymi wpływ na rozwój polityki młodzieżowej.

INSPIRACJE

Mamy wpływ!

Czy młodzi ludzie mogą aktywnie współtworzyć otaczającą rzeczywistość? Jak ich przekonać, że mają wpływ na rozwój lokalnych społeczności? Twórcy projektu Erasmus+ pokazali, że nie jest to takie trudne, jeśli sięga się po nowoczesne kształcenie obywatelskie. Za pomocą gier symulacyjnych przez sześć miesięcy inspirowali młodzież, by wzięła sprawy w swoje ręce i bardziej zaangażowała się w życie społeczne. Projekt Fundacji Rozwoju Społeczności Lokalnych „Inicjatywa” z Łęczyn przyciągnął 36 osób z Polski, Litwy i Ukrainy.

Młodzież w wieku od 16 do 22 lat przez osiem dni brała udział w animacjach prowadzonych w siedzibie Fundacji, a następnie odbyła trzy wizyty w krajach każdego z partnerów. W tym czasie spotkała się z przedstawicielami lokalnych władz, instytucji i organizacji pozarządowych. Uczestniczyła w warsztatach ekologicznych i zajęciach z hipoterapii, uczyła się zasad funkcjonowania w demokracji i krytycznego myślenia. Nowe umiejętności przekazali rówieśnikom podczas wydarzeń zorganizowanych w rodzinnych stronach.

Tytuł projektu: „Mistrzowie gry poważnej. Serious gaming dla społeczności lokalnej”

WYWIAD

Gra o lepszą przyszłość

O edukacji obywatelskiej, znaczeniu krytycznego myślenia i zaletach grywalizacji rozmawiamy z Oleną Garan, koordynatorką projektu „Mistrzowie gry poważnej. Serious gaming dla społeczności lokalnej”.

Skąd pomysł na wykorzystanie gier symulacyjnych w edukacji obywatelskiej?

Inspirację zaczerpnęliśmy od partnera z Ukrainy, który metody grywalizacyjne stosuje w pracy z młodzieżą już od wielu lat. To dzięki nim poznałam grę „World of Communities” (pol. „Świat społeczności”), stworzoną przez społeczników. Na Ukrainie zdobyła ona dużą popularność. Chętnie korzystają z niej nauczyciele, organizacje pozarządowe, a nawet przedsiębiorcy, którzy przy jej użyciu szkolą pracowników. Na początku miałam do tego pomysłu sceptyczne nastawienie, do czasu aż sama zagrałam. Zrozumiałam wtedy, że gry mają ogromny potencjał edukacyjny. Pozwalają przekazywać wiedzę i nabywać nowe umiejętności w bardzo ciekawy i angażujący sposób.

Projekt był skierowany do młodzieży z Litwy, Polski i Ukrainy. Jaka była jego idea?

Naszym głównym celem było kształtowanie postaw obywatelskich oraz umacnianie przekonania, że warto podejmować inicjatywę, ponieważ dzięki temu można wpływać na otoczenie. Istotnym elementem było także pokazanie młodzieży, jak działają lokalne władze i struktury demokratyczne.

W jaki sposób gry symulacyjne mogą pomóc w kształtowaniu tych kompetencji?

Gra „World of Communities” polega na budowaniu społeczności według wylosowanego scenariusza. Zadaniem graczy jest zaprojektowanie infrastruktury publicznej, zarządzanie wspólnym majątkiem, inicjowanie przedsięwzięć, które przyczynią się do rozwoju całej wspólnoty. Każdy gracz otrzymuje jakąś rolę, np. przedsiębiorcy, bezrobotnego, nauczyciela, migranta, burmistrza albo pracownika na urlopie rodzicielskim. Na podstawie losowanych kart stawiają oni czoło różnym życiowym wyzwaniom. Mierzą się między innymi z wyborami dotyczącymi łączenia życia osobistego z pracą albo godzenia interesów prywatnych z dobrem wspólnym. Gra ma charakter kooperacyjny, a więc albo wygrywają wszyscy, albo nikt. Zmusza to uczestników do ciekawych dyskusji i ścierania poglądów na temat praw człowieka, demokracji czy znaczenia poszczególnych jednostek w społeczności lokalnej.

Oprócz nauki poprzez grę jakie działania udało się zrealizować?

Zorganizowaliśmy ośmiodniową mobilność w Polsce oraz trzy dwudniowe wydarzenia w każdym kraju partnerskim.

Uczestnicy z wielkim zapałem włączyli się w realizację wydarzeń. Chętnie dzielili się zdobytą wiedzą i doświadczeniami z młodzieżą z rodzinnych stron. Bardzo ważnym elementem projektu było nawiązanie współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami, instytucjami oraz samorządem. Spotkaliśmy się między innymi ze starostą jasielskim, który wyjaśnił młodzieży zasady funkcjonowania władzy na szczeblu regionalnym. Przedstawiciele i wolontariusze zaprzyjaźnionych organizacji pozarządowych opowiedzieli nam o wyzwaniach, z jakimi mierzą się w pracy ze społecznością. Odwiedziliśmy również ośrodek hipoterapii w Łężykach, prowadzący zajęcia integracyjne oraz rehabilitację dla osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja projektu przypadła na czas wojny na Ukrainie. Czy to wpłynęło na przebieg działań?

Wpłynęło, i to na kilka sposobów. Z powodu ograniczeń związanych z prawem do opuszczania kraju w czasie wojny nie wszyscy uczestnicy zaangażowani w przygotowanie projektu mogli wziąć w nim udział. Do Polski przyjechały głównie dziewczyny i kilku młodszych chłopaków. Wybuch wojny pośrednio wpłynął także na tematykę spotkań.

Śledząc regularnie medialne doniesienia dotyczące Ukrainy, doszliśmy do wniosku, że warto bliżej przyjrzeć się zagadnieniu *fake newsów* i efektywnej komunikacji. Do poprowadzenia zajęć na ten temat zaprosiliśmy panią Olenę Zadorożną – psycholożkę, dziennikarkę, ekspertkę w dziedzinie mediów i komunikacji. Jej warsztaty służyły przede wszystkim przećwiczeniu umiejętności rozpoznawania fałszywych informacji, a także wykształceniu u młodych ludzi zdolności do krytycznego myślenia.

Co z perspektywy czasu uważa Pani za największą wartość projektu?

Projekt zauważalnie wpłynął na podniesienie poziomu świadomości społecznej i umiejętne kształtowanie postaw obywatelskich u młodych ludzi. Stworzyli oni bardzo zgraną grupę, która w trudnych sytuacjach zawsze mogła na siebie liczyć. Udział w projekcie był też świetną okazją do szlifowania zdolności liderkich, podnoszenia kompetencji językowych i rozwijania umiejętności współpracy w międzynarodowym gronie. Są to czynniki, które wzmacniają poczucie własnej wartości i budują w młodzieży przekonanie, że może mieć wpływ na otaczającą rzeczywistość.

DISCOVER EU

Pociąg do Europy

EXPLORE MORE

Oferta
tylko dla
18-latków!

Zostań eurotroterem!
Za bilet płaci Unia.

EUROPEJSKI PORTAL MŁODZIEŻOWY

europa.eu/youth/discovereu_pl

EUROPEJSKI PORTAL MŁODZIEŻOWY

portalmłodzieżowy.eu

ERASMUS+ EDUKACJA SZKOLNA – MOBILNOŚĆ GRUPOWA UCZNIÓW

WWW.ERASMUSPLUS.ORG.PL

Nadrzędnym celem projektów w tym sektorze Erasmusa+ jest poprawa jakości i skuteczności nauczania. Służą temu wyjazdy do zagranicznych szkół, w czasie których uczniowie uczestniczą w zajęciach wspólnie z rówieśnikami z innego kraju.

Abyście mogli wziąć udział w takiej wymianie, Wasza szkoła musi uczestniczyć w programie Erasmus+. W przeciwnym razie nie pozostaje Wam nic innego, jak namówić do tego swoich nauczycieli. Skorzystacie na tym i wy, i oni!

CZAS

Mobilność grupowa uczniów może trwać 2–30 dni. W praktyce wyjazdy trwają ok. 2 tygodni, dłuższe pobyty zdarzają się sporadycznie. Grupa musi składać się z co najmniej 2 uczniów i opiekuna.

PARTNERZY

Szkoły przyjmujące muszą pochodzić z jednego z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej lub

z jednego z państw stowarzyszonych z programem: Islandii, Liechtensteinu, Macedonii Północnej, Norwegii, Serbii lub Turcji.

APLIKOWANIE

Możliwe są dwie ścieżki:

► Akredytacja Erasmusa (kod: KA120) jest jak bilet wstępu do programu, który gwarantuje stałe członkostwo i stabilne finansowanie na kilka lat do przodu. Aby ubiegać się o takie uprawnienie, trzeba mieć co najmniej 2 lata doświadczenia w realizacji projektów edukacyjnych, choć niekoniecznie w programie Erasmus+. We wniosku o akredytację nie trzeba wskazywać organizacji partnerskich.

► Projekty krótkoterminowe (kod: KA122) – to ścieżka polecana placówkom, które chciałyby rozpocząć przygodę z realizacją inicjatyw z Erasmusem+. W ramach projektów krótkoterminowych organizacja wnioskująca o konkretny budżet na zaplanowane działania mobilnościowe i może zrealizować ich maksymalnie 30 w okresie 6–18 miesięcy. W ciągu całej perspektywy finansowej (lata 2021–2027) może zrealizować maksymalnie 3 projekty.

TERMINY

► Akredytacja Erasmusa: październik;
► Projekty krótkoterminowe: luty.

▶ **1691** – tylu projektom przyznano dofinansowanie od początku nowej perspektywy Erasmusa (lata 2021–2023).

▶ **11 680** – tyle wyjazdów zagranicznych odbyli polscy uczniowie od roku 2021.

▶ **Hiszpania, Grecja, Włochy** – polskie szkoły najczęściej nawiązują współpracę z placówkami południowej Europy.

CIĘKAWOSTKA

Inną formą wyjazdów do szkół partnerskich w ramach Edukacji szkolnej jest tzw. długoterminowa mobilność edukacyjna, która może trwać od 30 do nawet 365 dni. Biorąc udział w takiej przygodzie, poczucie się prawie jak studenci na Erasmusowym stypendium!

DOBRA WIADOMOŚĆ

Coraz częściej zdarzają się projekty realizowane ze szkołami z zamorskich terytoriów krajów członkowskich Unii Europejskiej, takich jak wyspy: Reunion, Saint-Martin czy Martynika.

EKSPERT RADZI

**KATARZYNA
KOBYLŃSKA-
ZÓŁCIK**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Mobilność grupowa uczniów to działania realizowane w ramach nauki w szkole. Oznacza to, że program wyjazdu do szkoły partnerskiej musi być zgodny z programem nauczania w Waszej szkole, a efekty projektu – wiedza i umiejętności – powinny go uzupełniać. Nie jest jednak tak, że za granicą nie możecie korzystać z nieformalnych metod, np. gier terenowych.

Wniosek o projekt musi złożyć szkoła, ale pomysł może pochodzić od Was. Warto przygotować go razem z nauczycielami. Dobry

projekt powinien dotyczyć tematów dla Was ciekawych i ważnych, odpowiadać na potrzeby szkoleniowe nauczycieli oraz realizować cele szkoły.

Jaki jest przepis na sukces? Na początku tworzenia projektu mobilności warto mieć partnera za granicą, uzgodnić z nim szczegóły oraz plan wyjazdów. Szkoły chętne do współpracy najlepiej szukać na platformie e-Twinning, która zrzesza nauczycieli z całej Europy.

Dla niektórych z Was udział w takim projekcie może być pierwszym doświadczeniem pobytu za granicą. Wizyta w szkole partnerskiej ma dużo bardziej praktyczny wymiar niż wyjazd na wakacje. Będziecie musieli dogadać się z rówieśnikami z innego kraju, aby zrealizować wspólny cel. Łatwiej w ten sposób przełamać bariery i zyskać większą pewność siebie.

INSPIRACJE

Akcja: integracja!

Do Europy z roku na rok przybywa coraz więcej migrantów. Jakie niesie to ze sobą konsekwencje? Co możemy zrobić, aby ich obecność nie była źródłem niepokoju, a życie w naszych krajach było bezpieczne? Odpowiedzi na te

i inne pytania poszukiwali uczniowie szkół średnich z Polski, Francji, Grecji, Hiszpanii, Niemiec oraz Węgier.

W ramach projektu realizowanego w latach 2018–2021 zgłębiali wiedzę na temat migracji, integracji społecznej i pomocy humanitarnej, odwiedzając wiele organizacji pozarządowych zajmujących się tymi problemami. Podczas międzynarodowych wydarzeń i długoterminowych mobilności na własnej skórze doświadczali, czym jest wymiana międzykulturowa oraz jakie znaczenie dla udanej adaptacji ma tolerancja i otwartość na drugiego człowieka.

Nowe doświadczenia zachęciły młodzież do aktywniejszego promowania demokratycznych wartości. Trwałym efektem projektu jest kompendium wiedzy na temat migracji w krajach partnerskich wydane w formie e-booka, a wartością dodaną – Europejska Odnaka Jakości eTwinning oraz nagroda European Language Label za innowacyjne podejście do nauczania języków obcych.

Tytuł projektu: „Join the European table”

WYWIAD

Spotkania przy europejskim stole

O znaczeniu współpracy międzynarodowej i otwartości na inne kultury rozmawiamy z Elżbietą Zadrozniak, nauczycielką języka angielskiego z II Liceum Ogólnokształcącego im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach, koordynującą projekt „Join the European table”.

Nauczyciele i uczniowie sześciu szkół średnich z różnych krajów UE postawili na intensywną współpracę, aby przywrócić się tematowi ważnym dla Europy. Czego dotyczył ten projekt?

Zajęliśmy się zagadnieniami, które wydały się nam szczególnie istotne we współczesnych czasach, a więc tematy: migracji, tolerancji, wielokulturowości, a także integracji społecznej i współpracy międzynarodowej. Projekt zrealizowaliśmy wspólnie z zaprzyjaźnionymi szkołami z Hiszpanii, Francji, Niemiec, Węgier, Grecji i Polski. Długo zastanawialiśmy się nad jego tytułem. W końcu padło na „Join the European table”, czyli po polsku: „Dołącz do europejskiego stołu”. Stół symbolizuje różne aspekty aktywności realizowanych w projekcie. Jest to przede wszystkim miejsce spotkań – z rodziną, przyjaciółmi czy gośćmi. Przy stole spożywamy posiłki, odbieramy lekcje, uczymy się i pracujemy. Do stołu zasiadamy również po to, aby dyskutować na ważne tematy i wspólnie rozwiązywać problemy.

Trzy lata to sporo czasu. Jakie działania udało się zrealizować?

Przez cały ten czas poszerzaliśmy wiedzę na temat migracji – jej przyczyn,

historycznych kontekstów, społeczno-ekonomicznych uwarunkowań i konsekwencji, jakie niosą ze sobą współczesne ruchy migracyjne. Zapoznaliśmy się z pracą organizacji, które działają na rzecz migrantów i niosą pomoc humanitarną. Odbyły się trzy siedmiodniowe wizyty międzynarodowe – w Hiszpanii, Niemczech oraz Polsce. Kilkoro uczniów wzięło udział w mobilnościach długoterminowych, polegających na dwumiesięcznym pobycie w jednym z krajów partnerskich. Poznali tam innowacyjne metody uczenia się oraz doskonallili umiejętność pracy i nauki w grupie międzynarodowej. Niestety trzeci rok projektu przebiegł pod znakiem pandemii, która znacznie utrudniła realizację planów i wymusiła zmianę formy realizacji części działań na zdalną.

W tak różnorodnym gronie nie brakowało okazji do integracji międzykulturowej. Jak wyglądała współpraca między szkołami partnerskimi?

Bardzo dobrze. Z większością szkół współpracujemy od dawna, więc świetnie się znamy i możemy na siebie liczyć. A sama integracja przebiegała na kilku poziomach. Uczestnicy projektu mieli okazję poznać się nie tylko podczas

szkolnych zajęć, lecz także dodatkowych aktywności oraz w organizowanym samodzielnie czasie wolnym. W trakcie wyjazdów zagranicznych uczniowie mieszkali w domach rodzin goszczących. Wszędzie spotykali się z dużą serdecznością. Taka forma kontaktów pozwoliła lepiej poznać obyczaje oraz kuchnię krajów partnerskich.

Integrowaliście się więc nie tylko między sobą, ale także z lokalną społecznością.

Zdecydowanie! Myślę, że to doskonallony sposób uczenia się wielokulturowości i tolerancji w praktyce. Poznaliśmy historie migracji osób pochodzących z różnych części świata, które próbują od nowa układać sobie życie w obcym kraju. Nasi uczniowie uczestniczyli w lekcjach z dziećmi z rodzin uchodźczych, które dopiero uczyły się języka i adaptowały do nowych warunków. Poznaliśmy też wiele organizacji pozarządowych, które działają na rzecz migrantów i niosą pomoc uchodźcom.

Czego – poza wiedzą o migracjach i integracji międzykulturowej oraz szlifowaniem zdolności językowych – mogli się nauczyć uczestnicy projektu?

Na pewno otwartości, odwagi i odnajdywania się w zupełnie nowych sytuacjach. Dla wielu uczniów udział w projekcie wiąże się z możliwością wyjechania po raz pierwszy za granicę, bez rodziców. Mieszkanie z obcą rodziną to zazwyczaj duże przeżycie. Wymaga sporej samodzielności, odpowiedzialności i zdolności radzenia sobie, kiedy pojawiają się problemy i tęsknota za domem.

Co z perspektywy czasu uważa Pani za największą wartość projektu?

Na pewno ogrom wiedzy i praktycznych umiejętności, które nasi uczniowie nabyli w jego trakcie. Szczególnym wyzwaniem był czas pandemii, który wymusił na nas poszukiwanie alternatywnych rozwiązań organizacyjnych. Ostatnie trzy z zaplanowanych wyjazdów międzynarodowych zostały zastąpione warsztatami prowadzonymi zdalnie. Wymagało to od nas sporej kreatywności. Musieliśmy między innymi szybko odnaleźć się w świecie nowych technologii i cyfryzacji. Na szczęście wszystkie działania udało się zrealizować z sukcesem, dzięki czemu wiemy już, że nie ma dla nas rzeczy niemożliwych!

POLSKO-LITEWSKI FUNDUSZ WYMIANY MŁODZIEŻY

WWW.WYMIANYMLODZIEZY.FRSE.ORG.PL

Przez wieki Polacy i Litwini a to ze sobą walczyli i spierali się o terytoria, a to się bratali i zawierali sojusze. Łączą nas wspólna historia, a dzielą jej interpretacje. Zorganizowanie wymiany z litewskimi rówieśnikami to świetna okazja do napisania następnego rozdziału polsko-litewskich dziejów.

Nadrzędnym celem tego Funduszu jest wzmacnianie współpracy między oboma narodami. Program wspiera projekty, które umożliwiają młodym Polakom i Litwinom poznawanie historii, odkrywanie wspólnych korzeni oraz przełamywanie uprzedzeń. Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży wspiera nie tylko wymiany młodzieży; mogą z niego korzystać również osoby z nią pracujące, które chcą się kształcić i rozwijać kompetencje zawodowe, np. poprzez szkolenia czy wizyty studyjne. Po stronie polskiej działania finansuje Ministerstwo Edukacji, a po litewskiej – Ministerstwo Ochrony Socjalnej i Pracy.

ZASADY

▶ musicie mieć 13–30 lat (ten limit nie dotyczy opiekunów),

▶ w wymianie musi uczestniczyć od 10 do 24 osób z obu krajów (w tym nie więcej niż 4 opiekunów),
▶ w szkoleniach, seminariach, spotkaniach i podobnych działaniach powinno uczestniczyć nie mniej niż 10 uczestników (nie obowiązują ograniczenia wiekowe).

DO WYBORU

Oferta programu obejmuje finansowanie dwóch rodzajów działań:

▶ wymiany młodzieży (odbywające się w Polsce lub na Litwie) – takie projekty mogą trwać od 4 do 7 dni (z wyłączeniem podróży),
▶ szkolenia, seminaria, spotkania, konferencje, wizyty studyjne, projekty informacyjne – mogą odbywać się w obu krajach i obejmować kilkukrotne spotkania grup partnerskich.

PROGRAM W PIGUŁCE

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży powstał w 2007 r. Jak większość programów, także i ten ma swoje priorytety. Są one ustalane każdego roku, uwzględniają aktualne potrzeby edukacyjne, kulturowe, społeczne i historyczne wynikające ze współpracy obu krajów. W 2023 roku jednym z tematów było propagowanie polsko-litewskiego dziedzictwa historyczno-kulturowego oraz dialogu na rzecz współpracy, tolerancji, otwartości, lepszego zrozumienia i poznania się pomiędzy młodzieżą polską i litewską. A priorytetem programu było promowanie wspólnego dziedzictwa kulturowego w związku z obchodami 700-lecia Wilna.

DLA KOGO

Projekty w programie mogą realizować instytucje publiczne, placówki oświatowe, jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe, z wyłączeniem podmiotów komercyjnych nastawionych na zysk. Partnerów z Litwy możecie szukać na własną rękę lub z pomocą Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Priorytetowo są traktowane projekty skierowane do młodych ludzi z mniejszymi szansami, czyli tych, którzy borykają się z problemami zdrowotnymi, doświadczają przeszkód natury ekonomicznej lub społecznej, trudności ze względu na różnice kulturowe czy utrudnienia geograficzne.

FINANSOWANIE

Kwoty dofinansowania zależą od typu działania. Wynoszą od 1500 do 15 000 euro, w zależności od wybranego formatu projektu.

APLIKOWANIE

Wnioski o dofinansowanie można składać elektronicznie za pomocą systemu online.frse.org.pl. Wymagane załączniki to m.in. deklaracja partnerska i dokumenty potwierdzające status prawny wnioskodawcy.

TERMINY

Wnioski o dofinansowanie zazwyczaj można składać do końca stycznia danego roku. Projekty muszą być realizowane od kwietnia do października.

▶ **2109** – tyle osób wzięło udział w wymianach od początku istnienia Funduszu.

▶ **3 mln 160 tys. zł** – taki był łączny budżet wszystkich zrealizowanych do tej pory projektów.

EKSPERT RADZI

**ANNA
HRYSHKEVICH**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Czy można wymyślić coś nowego po 16 latach istnienia programu? Oczywiście, że tak! Współpraca między polską a litewską młodzieżą nadal jest tak samo ważna, a problemy z jakimi borykają się młodzi ludzie – tak samo aktualne.

Młodzi ludzie mają nieograniczoną wyobraźnię, świetną intuicję i olbrzymi potencjał do wynajdywania ciekawych tematów wymian. Dlatego opiekunom radzę: zaufajcie swoim

podopiecznym, a młodym ludziom: niech to będzie Wasz projekt. Aktywność i bezpośrednie zaangażowanie w każdy kolejny etap jego realizacji to główne kryteria oceny merytorycznej projektu. W praktyce zaś jest to kluczowy element każdej udanej wymiany.

Zasady programu są proste, projekty krótkie, grono beneficjentów kameralne, a zespół Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży – zawsze gotowy do pomocy. Dlatego, jeżeli nie macie doświadczenia w realizacji wymian młodzieży, to ten program jest zdecydowanie dla Was! Niech będzie on początkiem Waszej przygody z międzynarodowymi projektami.

INSPIRACJE

Wspólne sprawy z wyjątkowej perspektywy

To było jedno wielkie wyzwanie, ale też przygoda, która na długo zapisze się w pamięci uczestników – osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Młodzież ze Specjalnego Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem w Malborku oraz szkoły specjalnej w Kozłowej Rudzie ruszyła na

południe Polski, by odkrywać wspólną historię, kulturę i tradycję.

Samo opuszczenie domu i podróż do Krakowa i Zakopanego były dla nich wyzwaniem. Na miejscu czekało na nich mnóstwo atrakcji: Zamek Królewski na Wawelu, spacer po Krupówkach, wjazd koleją linową na Gubałówkę i wejście na Antałówkę – najlepszy punkt widokowy na Tatry. Uczestnicy projektu odwiedzili też Centrum Edukacji Przyrodniczej Tatrzańskiego Parku Narodowego, próbowali regionalnych potraw, a także wzięli udział w warsztatach teatralnych, literackich i plastycznych.

Inicjatywa malborskiego ośrodka to przede wszystkim przykład wspieranej integracji, tak trudnej w przypadku osób z autyzmem. To także lekcja tolerancji, samodzielności, wytrwałości i porozumienia na przekór językowym i intelektualnym barierom.

Tytuł projektu:
„Wspólne dzieje, wspólne sprawy”

WYWIAD

Nauczyciele dobrych relacji

Z Różą Banasik – dyrektorką malborskiego Specjalnego Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem, rozmawiamy o tym, jak dobrze w projekcie międzynarodowym – wbrew początkowym obawom – odnalazły się osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

Czy historia i kultura to klucz do lepszego poznania innego narodu?

Z pewnością, co potwierdza ten projekt. Inspiracją do działań był udział naszych wychowanków w żywych lekcjach historii na malborskim zamku. Niezwykle ciekawych i poprowadzonych w przystępny sposób. To ważne, bo mówimy o młodzieży ze sprzężoną niepełnosprawnością, dla której realizacja zadań edukacyjnych jest nie lada wyzwaniem. Oni muszą doświadczyć czegoś żywego, konkretnego, jak dotknięcie zamkowego muru czy przymierzenie zbroi.

Projekt realizowaliśmy wspólnie z litewskim partnerem – szkołą specjalną w Kozłowej Rudzie. Stworzenie platformy porozumienia o podłożu historyczno-tradycyjno-obyczajowym, szukanie cech wspólnych i wskazywanie różnic daje przestrzeń do swobodnego poznawania.

Pracowaliście m.in. w Krakowie. Skąd taki wybór lokalizacji?

Bariera ekonomiczne i społeczne sprawiają, że osoby z niepełnosprawnościami nie wyjeżdżają z domów zbyt często. Chcieliśmy dać im szansę na poznanie innych miejsc, pokazać im Kraków. I choć nie było to podstawowe założenie

projektu, to dla naszych wychowanków było to niezwykle cenne doświadczenie, a dla ich kolegów z Litwy wspaniałe odkrycie. Dlaczego Kraków? Bo już sam Wawel ze wspólnymi symbolami Polski i Litwy to doskonała lekcja historii. Było intensywnie poznawczo, a jednocześnie lekko, łatwo i przyjemnie. Co do zasady, edukacja jest bardziej skuteczna, gdy odbywa się w przyjaznej atmosferze, z uśmiechem i bez przymusu. W Krakowie nasi wychowankowie wykonywali zadania, które – jak nam się wydawało – mogły być za trudne albo niezbyt interesujące. Myliliśmy się.

Nie było problemu z rekrutacją?

Rzeczywiście musieliśmy zachęcać młodzież, rodziców i opiekunów do udziału w projekcie. Dorośli obawiali się, czy ich dzieci dadzą sobie radę. Odległość od domu, długość wyjazdu, rozłąka z opiekunami i konieczność wykazania się większą samodzielnością dla wielu wydawały się przeszkodami nie do przeskokoczenia. Mimo początkowych obaw projekt zakończył się sukcesem. Wszyscy doskonale sobie poradzili. Co więcej, są gotowi na kolejne wyprawy. Później chcieliby spotkać się z kolegami

z Litwy. To wielkie osiągnięcie, zwłaszcza że mówimy o młodzieży z autyzmem, dla której nawiązywanie i podtrzymywanie więzi jest dużym wyzwaniem.

Mówi Pani o relacjach, a co z różnicami kulturowymi, uprzedzeniami?

Osoby z niepełnosprawnościami są zdecydowanie bardziej tolerancyjne. Drugi człowiek jest dla nich jak czysta karta. Są nastawieni pozytywnie, serdecznie. Mają w sobie naturalną ciekawość innego. Myślę, że sporo mogliśmy nauczyć się od naszych wychowanków. Zwłaszcza gdy mówimy o otwartości, tolerancji i braku uprzedzeń.

A jak poradziliście sobie z barierą językową?

Zdarzało się, że wspieraliśmy się językiem angielskim lub rosyjskim. A czasem i to było za mało. Jedna z litewskich opiekunek dobrze rozumiała i mówiła po polsku. Przydała nam się też książka komunikacyjna uczestniczki, która nie mówi. Byliśmy bardzo kreatywni i elastyczni – dosłownie: język ciała odegrał tu dużą rolę.

Jakie efekty udało się osiągnąć?

Młodzież zapoznała się z historią,

tradycją i kulturą w zakresie dostosowanym do swojej niepełnosprawności. Zaskoczyła nas, bo osiągnęła więcej, niż się spodziewaliśmy. To oznacza, że w kolejnych projektach możemy sobie stawiać bardziej ambitne cele.

A co z samodzielnością, która w takich projektach odgrywa ważną rolę?

Dobrze ich do tego uczestnictwa przygotowaliśmy. Przed wyjazdem przeprowadziliśmy nawet trening pakowania walizki. Samodzielność jest kluczowa nie tylko podczas realizacji projektu, lecz przede wszystkim na dalszym etapie ich życia. Tego nie da się nauczyć teoretycznie, radzenie sobie w różnych sytuacjach jest sprawdzane z dala od domu. Dzięki tego rodzaju inicjatywom odkrywamy z naszymi podopiecznymi nowy świat, a otoczenie odkrywa nas i naszą rzeczywistość.

Planujecie następne projekty z Litwinami?

Tak i cieszy nas, że ta współpraca ma swój dalszy ciąg. To niezwykle cenne, gdy po zakończeniu działań nie rozstajemy się, ale próbujemy iść tą samą drogą.

POLSKO-NIEMIECKA WSPÓŁPRACA MŁODZIEŻY

WWW.PNWM.ORG

To ewenement wśród programów finansujących wymiany młodzieży. Składając wniosek do Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNWM), macie niemal pewność, że zostanie on zatwierdzony. Na dodatek do współpracy możecie również zaprosić rówieśników z... każdego kraju na świecie!

W projektach PNWM najważniejsze jest autentyczne spotkanie, oparte na wspólnych przeżyciach, poznaniu się i działaniu. A co z tematyką i metodami pracy? Tu panuje niemal pełna dowolność. Projekty mogą dotyczyć historii, kultury czy życia codziennego. Warsztaty cyrkowe? Plener malarski? Spotkanie fanów piłki nożnej? Takie projekty można realizować przy wsparciu PNWM. Pod jednym warunkiem: uczestniczycie nie tylko w ich realizacji, ale także w planowaniu i przygotowaniu.

ZASADY

- ▶ liczebność Waszej grupy i grupy zagranicznej powinna być zbliżona,
- ▶ musicie mieć opiekuna lub opiekunów – adekwatnie do liczby uczestników,
- ▶ nie możecie mieć więcej niż 26 lat (nie dotyczy opiekunów).

PARTNERZY

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży dofinansowuje projekty z udziałem uczestników z Polski i Niemiec oraz projekty trójstronne – z młodzieżą z wszystkich innych krajów. Inicjatywy mogą być realizowane w Polsce, Niemczech lub kraju trzecim (na szczególnych warunkach). Wsparcie może otrzymać każdy – zarówno szkoły, organizacje i instytucje, jak i osoby prywatne.

FINANSOWANIE

Program wspiera gospodarza spotkania i gościa.

- ▶ Gospodarz wnioskuje o dofinansowanie do kosztów programu dla całej grupy wg stawki na osobę i dzień (wysokość stawki zależy od rodzaju zakwaterowania).
- ▶ Gość wnioskuje o dofinansowanie do kosztów podróży.

NAGRODA

Co trzy lata PNWM ogłasza konkurs o Polsko-Niemiecką Nagrodę Młodzieży. Wasz projekt może wygrać nawet kilka tysięcy euro! Więcej informacji: pnwm.org/nagrada.

CO PO POWROCIE?

Jeśli poznacie się na projekcie dofinansowanym przez PNWM i będziecie chcieli nadal utrzymywać kontakt z niemieckimi znajomymi, to możecie uzyskać dotację do kosztów indywidualnych odwiedzin w ramach programu #2amongmillions: pnwm.org/2amongmillions.

Źródło: Facebook Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży

▶ Obie strony mogą niezależnie od siebie zawnio- skować także o spotkania przygotowawcze i podsu- mowujące dla swoich grup, o spotkanie kadry pol- sko-niemieckiej lub trójstronnej.

CZAS

Wymiana może trwać od 4 do 28 dni. Spotka- nia młodzieży z rejonu przygranicznego mogą być krótsze.

APLIKOWANIE

Projekty możecie zgłaszać online, poprzez system OASE: pnwm.org/oase.

TERMINY

Nabór trwa cały czas. Wniosek trzeba jednak złożyć najpóźniej trzy miesiące przed rozpoczęciem projektu.

- ▶ **19 mln zł** – tyle wynosi wkład polskiej strony w budżet PNWM.
- ▶ **7 mln euro** – a tyle strony niemieckiej.
- ▶ **80 tys.** – tyle projektów sfinansowała PNWM od początku istnienia programu.
- ▶ **3 mln** – a tyle osób wzięło udział w tych projektach.

EKSPERT RADZI

DOMINIKA GAIKE Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

Jeśli zastanawiacie się nad tematem i for- mą Waszego projektu oraz metodami pracy, to na stronie internetowej programu znajdziecie dużo pomocnych wskazówek. W bazie pomys- łów (pomyslodzielnia.pnwm.org) znajdziecie scenariusze gier i ćwiczeń ułatwiających zapla- nowanie różnych etapów projektu wymiany; od poznania się, przez integrację grupy, po edukację międzykulturową czy zdobywanie nowych umiejętności.

Przygotowaliśmy dla Was bezpłatną aplikację językową oraz kilkadziesiąt publikacji i gier (pnwm.org/publikacje) oraz opis inspiracji dotyczących takich tematów, jak różnorod- ność, kształcenie zawodowe, edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju, historia, język i kra- joznawstwo (pnwm.org/pomysly-na-projekt). Nasze zasoby służą, by dzielić się z Wami wie- dzą i przykładami udanych projektów, aby wszyscy uczestnicy wymian mogli się dobrze przygotować.

Zapraszamy również na nasz kanał na plat- formie YouTube (youtube.com/DPJWPNWM), na którym zebraliśmy ponad 150 filmów poświęconych międzynarodowej wymianie młodzieży. Dajcie się zainspirować!

INSPIRACJE

Na ratunek światu

Czy problemy globalne, takie jak kryzys klimatyczny lub zanieczyszczenie środowiska, można rozwiązywać na poziomie lokalnym? Na pewno warto próbować! Tego zadania podjęła się ambitna grupa młodzieży z Polski oraz Niemiec w ramach projektu zrealizowanego przez Fundację BEZLIK z wielkopolskiego Mikuszewa i stowarzyszenie HochDrei z Poczdamu.

W lipcu 2021 r. spędzili ze sobą 14 dni – po tygodniu w każdym z krajów partnerskich. Ten czas wykorzystali na przybliżanie mieszkańcom lokalnych społeczności idei zrównoważonego rozwoju i inspirowanie do zmiany nawyków na bardziej ekologiczne. W Mikuszewie stworzyli mural, który przestrzega przed zaśmiecaniem wód, i przygotowali ogólnodostępny regał do wymiany książek.

Do Poczdamu uczestnicy przywieźli z Polski drzewko i zasadzili je w ogrodzie społecznym. Na miejscu zbudowali skrzynki na warzywa, wzięli udział w warsztatach z upcyklingu, po czym pojechali na berliński strajk klimatyczny.

Projekt zdobył I miejsce w konkursie „U mnie i u Ciebie. Wymiana młodzieży lokalnie” organizowanym przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży.

Tytuł projektu: „Eco Heroes”

Źródło: Facebook Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży

WYWIAD

Przyszłość planety w naszych rękach

O zaangażowaniu młodzieży w ochronę środowiska i znaczeniu inicjatyw lokalnych rozmawiamy z Małgorzatą Bobrowską – prezeską Fundacji BEZLIK i koordynatorką projektu „Eco Heroes”.

Kryzys klimatyczny, ochrona środowiska, potrzeba zrównoważonego rozwoju – to problemy o charakterze globalnym, z którymi postanowiliście zmierzyć się lokalnie. Skąd pomysł na takie ujęcie tematu?

Nasza fundacja od kilku lat poświęca ekologii sporo uwagi. Wychodzimy z założenia, że ratowanie świata warto rozpocząć od samego siebie, działając tu i teraz, najlepiej na poziomie społeczności lokalnych. Chcemy zaszczyć takie myślenie także w młodych ludziach – aby czuli i wiedzieli, że mają wpływ na otaczającą rzeczywistość.

Młodzież z Polski i Niemiec połączył wspólny cel: ratowanie świata przed katastrofą klimatyczną. Jakie działania udało się zrealizować?

Uczestnicy i uczestniczki wzięli udział w licznych warsztatach i spotkaniach tematycznych. Zapoznaliśmy się między innymi z ideami sprawiedliwego handlu (ang. *fairtrade*) i ograniczania odpadów (ang. *zero waste*). Spotkaliśmy się z ekoaktywistką prowadzącą poznańską „Po-Dzielnie” – miejsce, w którym bezpłatnie można wymieniać produkty. Jedni zostawiają rzeczy, które nie są już potrzebne i zabierają te przyniesione przez innych. Opiekun ogrodu społecznego w Poczdamie przybliżył nam koncepcję ogrodnictwa miejskiego (ang. *urban gardening*), a leśnik z Mikuszewa opowiedział o ekosystemach występujących w polskich lasach. Młodzi wzięli również udział w warsztatach na temat zrównoważonego

rozwoju i stworzyli okazały mural poświęcony ekologii, który ozdabia ścianę w Międzynarodowym Domu Spotkań w Mikuszewie.

Po tygodniowym spotkaniu w Polsce przyszła pora na rewizytę w organizacji partnerskiej. Jak wspominaliście czas spędzony w Niemczech?

Udało się nam poznać bardzo ciekawe inicjatywy lokalne. Odwiedziliśmy między innymi ogród społeczny przy uniwersytecie, a w domu pracy twórczej „Werkhaus” uczestniczyliśmy w warsztatach z upcyklingu, w trakcie których nauczyliśmy się, jak przekształcać odpady w produkty o walorach użytkowych. Dzięki nowo nabytym umiejętnościom powstały między innymi: składane krzesło z drewna i dętek rowerowych, breloczki ze starych łańcuchów, a także drewniana gra – szachy wikingów. Aktywnie wzięliśmy udział w berlińskim strajku klimatycznym. Projekt zwinęliśmy interaktywny quiz opracowany przez uczestników, który pomógł uporządkować zdobytą wiedzę.

A jaki był wpływ Waszych działań na społeczność lokalne?

Efekty projektu widać i w Polsce, i w Niemczech. W Mikuszewie oprócz pięknego muralu młodzież stworzyła kolorowy regał do wymiany książek, który do dziś stoi w centrum wioski i jest używany przez mieszkanki i mieszkańców. Zorganizowaliśmy też festyn dla lokalnej społeczności. Przygotowaliśmy gry i zabawy o tematyce ekologicznej, dzieliliśmy

się wiedzą o prawidłowej segregacji śmieci, a dzieci biorące udział w festynie zaprosiliśmy do wspólnego tworzenia plakietek promujących ochronę środowiska.

Czy w tak napiętym harmonogramie zajęć znalazł się czas na odpoczynek i integrację?

Jak najbardziej! Młodzi sami decydowali, co chcą robić w czasie wolnym. Urządzili ognisko z piankami, noc kinową, dyskotekę z dźwiękiem i światłem. Wieczorami grali w mafię i bilard, organizowali turnieje wiedzy z nagrodami. W Poczdamie większość wolnego czasu spędzaliśmy na pobliskiej plaży miejskiej. Kilka razy udało się nawet popływać w Haweli.

Czego – oprócz poszerzenia wiedzy ekologicznej – mogli się nauczyć uczestnicy i uczestniczki projektu?

We wszystkich naszych projektach stawiamy na edukację obywatelską oraz aktywną partycypację osób uczestniczących w planowaniu działań. Jesteśmy otwarci na ich pomysły i zachęcamy do podejmowania samodzielnych inicjatyw. Dajemy młodym ludziom dużo wolności w zakresie organizacji codziennych zajęć. Przygotowując posiłki lub wieczorne aktywności, uczą się odpowiedzialności za grupę oraz dbania o to, aby nikt nie czuł się wykluczony. Zachęcamy ich przy tym do aktywnego omawiania zgłaszanych propozycji oraz do szukania rozwiązań, które będą zadowalające dla wszystkich.

MINISTERSTWO EDUKACJI

MIĘDZYNARODOWA WYMIANA MŁODZIEŻY

WWW.MEIN.GOV.PL

Kierunek: Wschód. Albo Południe! Tam też są grupy młodzieży, z którymi można się spotkać i wspólnie zrealizować niebanalne przedsięwzięcia. Międzynarodowa Wymiana Młodzieży to świetna okazja do poznania historii i kultury krajów spoza Unii Europejskiej.

Rozwijanie dialogu pomiędzy młodymi ludźmi ze zróżnicowanych krajów Partnerstwa Wschodniego, Bałkanów Zachodnich, Polski czy Izraela to główny cel programu wymian prowadzonego w Ministerstwie Edukacji. Projekty możecie realizować z rówieśnikami z: Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa, Macedonii Północnej, Serbii oraz Izraela. Szczegółowe zasady wymian różnią się w zależności od kraju partnera.

ZAŁOŻENIA

- ▶ Tworzenie warunków do poznawania przez młodzież realiów życia społecznego krajów partnerskich;
- ▶ Promowanie wizerunku Polski jako kraju o bogatym dziedzictwie kulturowym;
- ▶ Zachęcanie młodzieży do zaangażowania młodzieży w działania prospołeczne;

- ▶ Kontynuowanie współpracy po realizacji projektu. Dodatkowe założenia wymian z Izraelem:
- ▶ Poznawanie historii i kultury Żydów polskich;
- ▶ Rozwijanie kontaktów oraz współpracy pomiędzy szkołami na zasadach programu Ośrodka Rozwoju Edukacji „Zachować pamięć. Historia i kultura dwóch narodów”.

ZASADY

- Żeby zgłosić się do programu, musicie mieć swojego reprezentanta: organizację pozarządową, szkołę, uczelnię czy jednostkę samorządową.
- ▶ W wymianach mogą brać udział grupy młodzieży ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
 - ▶ Wymiany muszą mieć charakter wzajemny – obejmują wyjazd młodzieży z Polski do kraju wybranego partnera oraz rewizytę młodzieży z zagranicy w Polsce.

- ▶ Rezultatem wymiany powinien być konkretny efekt, osiągnięty wspólnie przez uczestników, np. film, e-książka, pokaz slajdów, quiz.

DLA KOGO

O przyznanie dotacji mogą się starać organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

PRIORYTET

W ostatnich edycjach organizatorzy programu kładą nacisk na rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, wyszukiwania i przetwarzania informacji, bezpiecznego poruszania się w świecie cyfrowym. Takie projekty mają większe szanse na uzyskanie dofinansowania.

“ **Udział w międzynarodowych projektach jest dla młodych ludzi ważny, daje satysfakcję i udowadnia, że stać ich na więcej – zwraca uwagę Longin Kajka z Fundacji Międzynarodowej Integracji Gospodarczej i Kulturalno-Turystycznej ze Starych Kobiątek.** ”

FINANSOWANIE

Dotację (do 50 tys. zł w 2023 r.) można przeznaczyć na pobyt grupy zagranicznej w Polsce (zakwaterowanie, wyżywienie, transport lokalny) oraz na koszty podróży grupy polskiej do kraju partnera i z powrotem. Dofinansowaniu podlegają również koszty przygotowania i wymiany sprzętu oraz niezbędnego oprogramowania (ale wyłącznie dla polskich uczestników). Koszty administracyjne mogą stanowić maksymalnie 10% dofinansowania, a wkład własny – minimum 5% budżetu projektu.

APLIKOWANIE

Wnioski składa się elektronicznie poprzez: formularz.men.gov.pl/login. **Uwaga!** Podczas aplikowania należy wskazać partnera, który potwierdzi wolę realizacji projektu.

TERMINY

Nabór wniosków odbywa się zazwyczaj na wiosnę. Projekty trzeba zrealizować do końca listopada lub początku grudnia tego samego roku.

EKSPERT RADZI

**ANNA
DWORZYCKA**
Ministerstwo Edukacji

Ministerstwo Edukacji dofinansowuje Międzynarodową Wymianę Młodzieży od ponad 20 lat. Przez ten czas wiele się zmieniło – w Polsce i na świecie – m.in. dzięki wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, dostępowi do internetu i mediów społecznościowych. Zachodzące zmiany wpłynęły również na Was – młodzież. Niezmiennie wartościowy pozostaje bezpośredni kontakt młodych ludzi z różnych krajów, podróżowanie oraz doświadczenie życia w innym kraju.

W czasie projektów możecie organizować międzynarodowe wydarzenia, rozwijać pasje, zdobywać wiele nowych informacji, a nawet dostrzegać różnice i nowe punkty widzenia, które Was wzbogacają.

W ramach programu możecie realizować projekty z młodzieżą z krajów Partnerstwa Wschodniego, z krajów Bałkanów Zachodnich i Izraela. Skoncentrowaliśmy się na państwach, które nie są członkami Unii Europejskiej, a tym samym z którymi jest mniej możliwości organizacji wymian. Dzięki temu program służy również jako narzędzie promocji Polski, a uczestnicy z państw pozaunijnych mogą zobaczyć, jak wiele zyskaliśmy na wejściu do Unii Europejskiej.

Przygotowując projekt zgłaszany w ramach Międzynarodowej Wymiany Młodzieży, oferenci powinni zwrócić uwagę na wartość edukacyjną działań, zaplanować dla Was i Waszych rówieśników z kraju partnerskiego wspólne zajęcia prowadzone podczas realizacji wymiany oraz opisać oczekiwane efekty współpracy. Jeśli oferta zawiera powyższe informacje, to jest to dla nas wiadomość, że projekt został dobrze przemyślany i przygotowany wspólnie z partnerem z zagranicy.

INSPIRACJE

Teatr w służbie ekologii

Przygotowanie spektaklu o ekologii z wykorzystaniem pacynek i przedmiotów codziennego użytku – takie zadanie postawiła przed sobą młodzież z Szyszek i Starej Róży na Lubelszczyźnie oraz ukraińskiego Wynohradiwa. W ciągu pięciu dni 20 uczestników przygotowało

spektakl „Teatr ożywionych przedmiotów. Jak żyć ekologicznie?”.

Odgrywanie ról to tylko jedno z wielu działań projektowych. Fundacja Międzynarodowej Integracji Gospodarczej i Kulturalno-Turystycznej zorganizowała dla uczestników warsztaty uczenia się międzykulturowego, wieczór kultur oraz grę miejską, podczas której młodzi odkrywali historię i kulturę gminy Stoczek Łukowski. Młodzi ludzie pojechali też do warszawskiego Teatru Lalek Guliwer na spotkanie z ukraińskimi aktorami, z którymi stworzyli teatralnego lapbooka.

Twórcy projektu wykorzystali język sztuki do uwrażliwiania na tematy związane z ochroną środowiska naturalnego, nawiązywania dialogu międzykulturowego, wspierania otwartych i tolerancyjnych postaw. Działania realizowane wspólnie dyskretnie prowadziły do lepszego poznania historyczno-kulturowego dziedzictwa Ukrainy i Polski.

Tytuł projektu: „Dialog przez sztukę – teatr przedmiotu”

WYWIAD

Cel projektu? Uwierzyć w siebie

Longin Kajka, prezes Fundacji Międzynarodowej Integracji Gospodarczej i Kulturalno-Turystycznej, opowiada o tym, jak zdobywa się zaufanie młodzieży i zwiększa jej zaangażowanie w życie lokalnej społeczności.

Trudne, wymagające, zaskakujące, ale też dające wiele satysfakcji – takimi słowami opisuje się inicjatywy międzynarodowe. Jak wygląda praca w takim projekcie?

Zacznijmy od tego, że musimy na projekty realizowane w fundacji pochodzą od młodzieży i współpracujących z nią trenerów młodzieżowych. To oni inspirują nas do działania. My tylko wspieramy ich naszą wiedzą i doświadczeniem. Myśląc o projekcie, szukamy tematów niszowych, ale też nawiązujących do szkolnej podstawy programowej. Skupiamy się na dostarczaniu wiedzy przedmiotowej i na edukacji międzykulturowej.

Czy zachęcanie młodzieży do udziału jest wyzwaniem? Co z barierą językową, obawą przed nowym?

Staramy się angażować nieco starsze osoby, bo im dużo łatwiej porozumieć się w języku obcym. Młodzież na ogół nie obawia się komunikacji z rówieśnikami z zagranicy, choć są i tacy, którzy od takich kontaktów stronią. To kwestia śmiałości, ale też dostrzegania przez młodzież i rodziców korzyści płynących z udziału w projektach. W środowiskach wiejskich wiedza na temat możliwości rozwoju czy zdobywania umiejętności poprzez udział w projektach nie jest tak rozwinięta jak w większych ośrodkach. Staramy się przekonywać młodzież, a nierazko także rodziców, że warto uczestniczyć w międzynarodowych inicjatywach. Możliwości są dziś ogromne, trzeba tylko chcieć z nich skorzystać.

Zdarza się, że młodzi nie chcą?

Choć trudno w to uwierzyć, to jeszcze kilka lat temu musieliśmy się mocno nagłowić, by pozyskać młodzież do planowanych działań. Przeszkodą był lęk przed nieznanym, bariera językowa, niska świadomość, a także błędne poczucie, że tego rodzaju projekty są zbędne. Dziś nie mamy już z tym problemu. Nastawienie do udziału w projektach międzynarodowych bardzo się zmieniło. Społeczność jest bardziej świadoma korzyści płynących z tego rodzaju działań.

A czy jest w młodych ciekawość drugiego i jego kultury?

Różnie to bywa. Dzisiaj młodzież zachowuje się dość hermetycznie. Wybiera to, co najbardziej jej odpowiada, a dostęp do różnych informacji zapewniany przez cyfrowe technologie jeszcze bardziej komplikuje sprawę. Zdarza się, że młodych trzeba mobilizować i przekonywać, że projekty niosą za sobą konkretną wartość. Oni mają dziś wybór, a w publicznym dyskursie wciąż za mało mówi się o zaletach międzynarodowych działań.

A gdy już dochodzi do spotkania, to jak młodzi się do siebie odnoszą? Czy w trakcie projektu ich podejście do siebie nawzajem ulega zmianie?

Wszystko zależy od grupy. Co ważne jednak, poznajemy się podczas zdalnych spotkań. To jest dobre na początek, taka faza przygotowawcza do projektu, ułatwiająca późniejsze kontakty bezpośrednie. Cyfrowe

technologie doskonale wprowadzają do następnych działań, to świetne narzędzia inicjacji. Gdy dochodzi do spotkania młodych, początkowo są między nimi pewne bariery, które niwelujemy poprzez integrację. Duże znaczenie ma wiek, ważny jest pewien poziom świadomości i zachowania, zbliżony do określonego wieku. Co ciekawe, w projektach z udziałem młodzieży ukraińskiej czy litewskiej, szczególnie starszej, ujawniają się podziały kulturowe.

Wspólna historia ma wpływ nawet na tak młodych ludzi?

Uprzedzenia wciąż są silne, pojawia się ostrożność, różnego rodzaju obawy, często irracjonalne. Gdy – co naturalne – dochodzimy do rozbieżności historycznych, staramy się znaleźć wspólny punkt. Trzeba walczyć z uprzedzeniami i stereotypami, z brakiem tolerancji i wzajemnego poszanowania. Dialog międzykulturowy pozwala ten szacunek budować, zacierać kulturowe przeszkody.

Co jest siłą napędową fundacji? Co sprawia, że zaangażowanie się w następny projekt jest traktowane jako oczywistość?

Przed wszystkim radość młodzieży z udziału w projektach, które dla niej są motywacją do rozwoju własnych zainteresowań i uzdolnień. Te działania pozwalają uwierzyć w siebie. Dzięki projektom młodzi ludzie budują własną tożsamość, udział daje im satysfakcję, dowodzi, że stać ich na więcej. Nic nie motywuje nas bardziej niż zadowolenie młodych.

NARODOWE CENTRUM KULTURY

POLSKO-UKRAIŃSKA WYMIANA MŁODZIEŻY

WWW.NCK.PL

Kultura i sztuka – to w tym programie słowa klucze. Poprzez wspólną realizację projektów o takiej tematyce macie szansę na poznanie siebie nawzajem oraz historii i kultury Polski i Ukrainy.

W programie możecie realizować m.in. projekty muzyczne, teatralne, związane ze sztukami wizualnymi, taneczne, fotograficzne czy filmowe. Każdy projekt musi jednak zawierać elementy związane z:

- ▶ lokalną historią,
- ▶ kulturą regionu,
- ▶ uczeniem się języka polskiego lub ukraińskiego.

ZASADY

- ▶ Musicie mieć co najmniej 12 i nie więcej niż 18 lat.
- ▶ Wymiana może trwać od 7 do 21 dni.
- ▶ Projekt musi odbywać się na terenie Polski.
- ▶ Na każdym dziesięciu uczestników musi przypaść jeden opiekun.
- ▶ Grupy powinny być w podobnym wieku.
- ▶ Uczestnicy w grupie ukraińskiej to zarówno ci przyjeżdżający do Polski pod opieką ukraińskiego partnera, jak i dzieci uchodźców z Ukrainy przebywające już na terenie Polski.

PARTNERZY

Partnera musicie znaleźć sami. Preferuje się grupy dzieci i młodzieży ze wschodniej i centralnej Ukrainy.

FINANSOWANIE

Program pokrywa: koszty zakwaterowania, wyżywienia, honorarium tłumacza, kieszonkowego dla uczestników i opiekunów oraz koszty podróży. Preferuje się goszczenie ukraińskich uczestników w domach polskich partnerów.

W przypadku gdy charakter przedsięwzięcia na to pozwala, można ubiegać się o środki na zakwaterowanie obu grup w internacie czy schronisku. Ukraińscy uczestnicy projektu otrzymują kieszonkowe wysokości 10 zł dziennie (opiekunowie 20 zł). Stawki są symboliczne, bo wsparcie obejmuje podstawowe koszty pobytu w Polsce grupy młodzieży ukraińskiej.

W jednej edycji programu jeden wnioskodawca może złożyć maksymalnie 2 projekty, a maksymalna wartość

DOBRA WIADOMOŚĆ

W grupie ukraińskiej mogą znaleźć się nie tylko młodzi Ukraińcy będący pod opieką partnera, lecz także dzieci uchodźcze przebywające na terenie Polski.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Tak jak w większości programów wspierających inicjatywy młodzieżowe, grantodawca kładzie szczególny nacisk na to, aby realizowane przez Was projekty odzwierciedlały Wasze zainteresowania.

“ Bezcenne są te momenty, gdy młodzież czuje, że to, co jeszcze wczoraj było przeszkodą, dziś już wydaje się po prostu zwykłą, nic nieznaczącą różnicą – zauważa Alina Kierod. I przekonuje, że nic nie przełamuje stereotypów lepiej niż wspólne międzynarodowe działania. ”

- ▶ Ponad **1200** projektów zrealizowano w ramach 18 edycji programu.
- ▶ **55 tys.** – a tyłu młodych Polaków i Ukraińców wzięło w nich udział.

dofinansowania nie może przekroczyć 50 tys zł. Wymagany jest wkład własny o wartości minimum 10% całkowitego kosztu projektu.

APLIKOWANIE

O dofinansowanie projektu ubiega się w Waszym imieniu organizacja pozarządowa lub samorządowa instytucja kultury. Aby złożyć wniosek, trzeba założyć konto w Systemie Obsługi Programów dostępnym pod adresem: sop.nck.pl.

TERMINY

Termin składania wniosków jest ruchomy. Zazwyczaj przypada w lutym lub marcu. Projekty można realizować do października tego samego roku.

EKSPERT RADZI

**IWONA
GRODZKA**
Polsko-Ukraińska
Wymiana Młodzieży

Do współpracy zapraszamy instytucje kultury i organizacje pozarządowe pracujące z młodzieżą, mające zaprzyjaźnionego ukraińskiego partnera lub pracujące z dziećmi uchodźców z Ukrainy przebywającymi na terenie Polski. Program wymiany ustalacie wspólnie z młodzieżą, która bierze w niej udział. Tematyka projektów może być bardzo różnorodna,

preferowane są warsztaty artystyczne zespołów teatralnych, tanecznych, wokalnych, chórów i orkiestr.

Projekt powinien umożliwić wam wzajemne poznanie się i integrację oraz stworzyć odpowiednie warunki do odkrywania i poznawania Polski i Ukrainy, kultury i historii regionów, z których pochodzicie oraz języka obu krajów. To ważne kryteria oceny wniosku, dlatego muszą się one znaleźć w opisie projektu.

INSPIRACJE

Rozmowy o sztuce

Przez 12 dni Jezioro Nidzkie było świadkiem tworzenia polsko-ukraińskiej gry terenowej. Młodzież z powiatu piskiego oraz Pryłuk i Lada-na w obwodzie czernihowskim wymyśliła ponadnarodową fabułę na temat tradycji, historii, kultury, regionów i języków Polski i Ukrainy.

Podczas obozu edukacyjnego młodzi ludzie rozwijali swoją kreatywność i sprawdzali się w różnych rolach: organizatora, reżysera, scenografa i aktora. Każdy był odpowiedzialny za część tego przedsięwzięcia i pracował w wybranej przez siebie sekcji: promocyjnej, literackiej, inscenizacyjnej, kostiumowej, logistycznej i ewaluacyjnej.

Dążenie do wspólnego celu stało się okazją do wymiany doświadczeń, przełamania barier kulturowych i budowania relacji podczas nieustających rozmów. Jak mówią organizatorzy, projekt pozwolił młodym Ukraińcom uwierzyć w siebie, co jest szczególnie ważne w kontekście trwającej wojny i ograniczonych możliwości samorealizacji.

Tytuł projektu:
„Polsko-ukraińska magia teatru”

WYWIAD

Bajka z dobrym zakończeniem

Z Aliną Kierod, prezeską Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Rucianem-Nidzie, rozmawiamy o magii teatru, wzajemnym poznaniu, przełamaniu barier i o międzynarodowej przyjaźni.

Fabularna gra terenowa jako podstawa wspólnych działań i wymiany doświadczeń.

Postawiliście sobie ambitne zadanie.

To dla nas nie pierwsza [śmiech]. Gry terenowe tworzymy od pięciu lat. Tym razem postanowiliśmy dołożyć do tego działania teatralne. W końcu teatr to doskonały środek wyrazu, łączący różne narody i tradycje. Dziedzina kultury, która pokonuje granice i niweluje różnice. To także idealny sposób na dotarcie z określonym przekazem do młodych ludzi. Ważne jednak, by to oni inicjowali działania. Niczego nie można im narzucać, sami muszą wybrać tematykę i opracować przebieg takiej gry. Idealnie sprawdzają się bajki. Bo są proste i mają morał, o którym można dyskutować, jednocześnie dobrze się przy tym bawiąc.

„Polsko-ukraińska magia teatru” – co kryje się pod tą nazwą?

Postawiliśmy na teatr magii, bo czary i magia to coś, co pociąga młodzież, niejednoznaczność jest intrygująca. Podczas pracy nad grą terenową zasugerowaliśmy, by uczestnicy podzielili się

na dwujęzyczne grupy. Każda zajmowała się innym obszarem. Mieliśmy więc scenarzystów, reżyserów i aktorów. Dodatkowo młodzież rozdzieliła się na sekcje. Promocyjna zajmowała się przygotowaniem dwujęzycznych plakatów i nagłośnieniem działań. Literacka opracowała scenariusz gry i wybrała krótkie bajki. Na późniejszym etapie mieliśmy też sekcje inscenizacyjną i kostiumową, a logistyczna przygotowała trasę gry. Powstała wreszcie sekcja ewaluacyjna, która wspierała pozostałe, i konkursowa, która opracowała regulaminy gry oraz konkursu na Miss i Mistera Legendy. Naprawdę dużo się działo.

Jak w projekcie odnalazła się młodzież, szczególnie w tak trudnych czasach?

Rzeczywiście to była trudna sytuacja, pojawiły się nawet opinie, byśmy ten projekt realizowali w innej formie. Rodzice dzieci z Ukrainy na początku niechętnie godzili się na ich podróż do Polski. Młodzież jechała do nas ponad 24 godziny. Na miejscu wciąż dostawali alerty, co było stresujące. O wojnie nie chcieli jednak rozmawiać. Przynajmniej przez chwilę próbowali nie myśleć

o tym, co zostawili na Ukrainie. To był dla nich czas wakacji, spokoju.

Jednym z celów było przełamanie barier. Czy wśród młodych są one obecne?

Niestety tak, ale to się zmienia. Jeszcze kilka lat temu młodzież ukraińska nosiła koszulki z obraźliwymi dla Polaków napisami. W tym roku tego nie było. Podobnie jak konfliktów i dyskusji dotyczących wspólnych, często trudnych i skomplikowanych dziejów. Tym razem nieodpowiednie zachowania zdarzały się Polakom. To reakcja na gościnność w stosunku do uchodźców z Ukrainy, która nie wszystkim się podoba. Młodzież słyszy, co mówią rodzice i często przejmuje te poglądy bez refleksji. Dlatego też takie projekty są konieczne.

Jak młodzież odnosiła się do siebie? Czy 12 dni wystarczy, by przełamać bariery?

Młodzież się zmienia. Na początku byli wycofani, wstydziła się, unikali swoich spojrzeń. Gdy się żegnali, przytulali się, ściskali, niejeden uronił łzę. Nawiązali piękne relacje. Ukraińcy byli zdyscyplinowani, wyciszeni, poukładani. Polacy

to widzieli i potrafili wczuć się w ich sytuację. Poznanie i zrozumienie to najważniejsze kroki do integracji, przyjaźni, wzajemnej sympatii i tolerancji.

Co udało się osiągnąć?

Przede wszystkim uczestnicy projektu uwierzyli w siebie. Stali się bardziej tolerancyjni, otwarci, uważni. Ukraińcy nie chcieli rozmawiać o wojnie, a Polacy taktownie nie poruszali tego tematu. Niezwykle cenne jest to, że oni się po prostu ze sobą zaprzyjaźnili. Te momenty, gdy młodzież czuje, że to, co jeszcze wczoraj było przeszkodą, dziś już wydaje się po prostu zwykłą, nieznaczącą różnicą, są bezcenne. Pokazują, jak otwarta postawa pozwala lepiej poznawać świat i ludzi. Stereotypy nas ograniczają, zatrzymują w miejscu.

Nowe projekty to tylko kwestia czasu?

Wymianę młodzieży i wspólne warsztaty realizujemy od lat. Przypuszczam, że następne projekty z Polsko-Ukraińskiej Wymiany Młodzieży także będą krążyły wokół teatru i nadal będziemy pracować nad grami terenowymi. Nowe działania przed nami, to pewne.

POLSKO-UKRAIŃSKA RADA WYMIANY MŁODZIEŻY

WWW.WYMIANYMŁODZIEZY.FRSE.ORG.PL

Uczenie się od siebie to jedno z najważniejszych założeń międzynarodowych wymian młodzieży. Czego możecie dowiedzieć się od młodych Ukraińców? Czego oni mogą dowiedzieć się od Was? Zrealizujcie razem projekt i przekonajcie się, jak wiele Was łączy!

To kolejny program finansujący międzynarodowe wymiany młodzieży w ramach Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Wspiera on inicjatywy rówieśnicze mające na celu wzajemne poznanie kultury, tradycji oraz historii. W każdym projekcie – bez względu na to, czy ma wymiar obywatelski, historyczny, społeczny, naukowy – najważniejsza jest współpraca młodzieży z Polski i Ukrainy.

DLA KOGO

O dofinansowanie mogą wnioskować organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe i publiczne, których działalność jest skierowana do młodzieży.

ZASADY

W programie można realizować działania w jednym z trzech formatów:

- ▶ wymiana młodzieżowa,
 - ▶ spotkania młodzieżowe,
 - ▶ projekt informacyjno-promocyjny.
- W latach 2022–2023 ze względu na zbrojną agresję Rosji na Ukrainę wszystkie projekty były realizowane w Polsce. Do wyboru były dwa warianty:
- ▶ projekt realizowany z organizacją partnerską z Ukrainy (przyjazd grupy ukraińskiej do Polski);
 - ▶ projekt realizowany z młodzieżą ukraińską przebywającą w Polsce, bez udziału organizacji partnerskiej.
- Co więcej, aby skorzystać z oferty:
- ▶ musicie mieć od 14 do 35 lat (poza osobami pracującymi z młodzieżą),
 - ▶ Wasza grupa (Polacy i Ukraińcy) może liczyć od 10 do 40 osób (wraz z opiekunami),
 - ▶ działanie może trwać od 5 do 10 dni (z wyłączeniem podróży).

PRIORYTETY

Priorytety programu są ustalane co roku – zapoznajcie się z nimi przed złożeniem projektu. W 2023 r. były nimi m.in. odkrywanie wspólnej przeszłości i dziedzictwa kulturowego, rozwój kompetencji młodzieży w dziedzinie przedsiębiorczości oraz wsparcie przedsiębiorczych inicjatyw młodzieży. Warto pamiętać, że dodatkowo punktowane są projekty z udziałem osób z mniejszymi szansami.

- ▶ **3 mln 800 tys. zł** – takimi środkami dysponował resort edukacji na realizację polskiej części programu w roku 2023. Drugą częścią budżetu zarządza Ministerstwo Młodzieży i Sportu Ukrainy.
- ▶ **1881** osób wzięło udział w wymianach sfinansowanych przez Radę w 2022 r.
- ▶ **97** – projektów złożono w 2022 r., a wsparcie otrzymało aż **66** z nich.
- ▶ **11** – tyle inicjatyw zrealizowano na samym Podkarpaciu – najwięcej w porównaniu z innymi województwami.

FINANSOWANIE

Obejmuje koszty podróży, koszty wyżywienia i zakwaterowania (30 euro na osobę dziennie), koszty działań (10 euro na osobę dziennie), koszty przygotowania projektu, koszty upowszechniania rezultatów oraz koszty specjalne (związane z udziałem osób o mniejszych szansach). Średnia wysokość grantu w 2023 r. wyniosła 72 tys. zł.

APLIKOWANIE

Organizacje polskie aplikują do Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (poprzez stronę online.frse.org.pl), a ukraińskie – do Ministerstwa Młodzieży i Sportu Ukrainy. Jeden partner wnioskuje o finansowanie całego projektu.

TERMINY

Nabór wniosków kończy się zazwyczaj w lutym. Projekty można realizować od maja do października tego samego roku.

EKSPERT RADZI

**MARTA
PIWKA**
Fundacja Rozwoju
Systemu Edukacji

Kto nie widział uśmiechu i zadowolenia młodych Polaków i Ukraińców w trakcie tworzenia nowego tańca czy piosenki, konstruowania drona, malowania muralu lub opracowywania nowego przepisu kulinarnego, ten wiele stracił! W takich sytuacjach znikają bariery językowe i kulturowe, a na pierwszy plan wysuwają się wspólna praca i jasne cele – to one są kluczem do sukcesu. W ostatnich latach realizacji pomysłów nie przerwała ani pandemia, ani wojna.

Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży otwiera przed Wami możliwość przygotowania międzykulturowych projektów. Waszych projektów – realizowanych wtedy, kiedy Wy chcecie, gdzie chcecie i o tematyce, którą to Wy wybieracie. Uczycie się od siebie, poznacie, bawicie. I w ten sposób osiągacie cele przyświecające polsko-ukraińskim wymianom. Spróbujcie, gwarantuję – nie pożałujecie.

A jeśli nie wiecie, od czego zacząć, to zajrzyjcie na naszą stronę internetową i przeczytajcie przewodnik po programie. Do dyspozycji jesteśmy również i my – pracownicy Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży. Pomożemy, podpowiemy, zainspirujemy. Wystarczy do nas zadzwonić lub napisać.

INSPIRACJE

Poznajemy Nowe Miasto

Odzyskanie praw miejskich przez Nowe Miasto – turystyczną miejscowość na północy Mazowsza – stało się pretekstem do stworzenia oryginalnej atrakcji dla przyjezdnych. Osiem wrześniowych dni spędzonych przez młodych Polaków i Ukraińców nad rzeką Soną zaowocowało stworzeniem gry miejskiej i subiektywnego polsko-ukraińskiego przewodnika dla rówieśników.

Wcześniej jednak lokalna młodzież i goście z Kijowa ruszyli w wyjątkową podróż uliczkami miasta, aby poznawać jego historię i odkrywać niecodzienne atrakcje. W różnych częściach miasta ustawili siedem tablic z kodami

QR, dzięki którym można dowiedzieć się więcej o danym miejscu.

W programie znalazły się także warsztaty taneczne i lokalnego rękodzieła. Uczestnicy wykonali plecionki, wyszywanki, pocztówki i ogromną ramkę, w której pozwolili do pamiątkowych zdjęć. Chwile spędzone w towarzystwie polskich rówieśników, z dala od wojennej rzeczywistości, na długo zapadną w pamięć młodzieży z Kijowa.

Tytuł projektu: „Moje Nowe – Stare Miasto. Subiektywny polsko-ukraiński przewodnik”

WYWIAD

Namiastka normalności w trudnych czasach

Z Anną Wyrwich, koordynatorką projektów Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście, rozmawiamy o polsko-ukraińskiej współpracy uczniów oraz o tym, jak cieszyć się życiem w czasach konfliktu.

Realizowanie projektu z udziałem Ukraińców w czasie wojny to nie lada wyzwanie.

To prawda. Rodzice bali się puścić dzieci za granicę, dopiero dwa tygodnie przed planowanym wyjazdem zgodzili się na tę wyprawę. Obawiali się nie tylko podróży, lecz także tego, jak młodzież się u nas odnajdzie, w Kijowie zostawiali przecież ich bliscy. I rzeczywiście to było dla nich duże przeżycie. W każdej wolnej chwili sięgali po telefony i sprawdzali, co dzieje się w Ukrainie.

Wniosek projektowy składaliśmy przed wybuchem wojny, musieliśmy więc zmienić jego założenia, zaplanować warsztaty z psychologiem. Myśleliśmy, że młodzi będą potrzebowali wskazówek, jak radzić sobie z traumą wojenną, a oni chcieli się dowiedzieć, jak cieszyć się życiem. Jednym z ćwiczeń był tzw. słoik wdzięczności. Trzeba było powiedzieć, za co

jesteśmy wdzięczni. Nasi mówili: za to, że jestem w projekcie, że fajnie spędzam czas. Ukraińcy dziękowali za to, że żyją, że mają co jeść, że ich dom wciąż stoi. To pozwoliło nam prze wartościować pewne sprawy, odpowiedzieć sobie na pytanie, co tak naprawdę jest w życiu ważne.

Gra miejska i polsko-ukraiński przewodnik po Nowym Mieście. Skąd pomysł na takie działania?

Inspiracją było odzyskanie praw miejskich. Mamy kilka historycznych biuletynów o Nowym Mieście, mało atrakcyjnych z punktu widzenia młodzieży. Młodzi potrzebowali czegoś, co będzie dobrze odbierane przez nich samych i ich rówieśników, którzy zechcą tu przyjechać. Stąd pomysł na przewodnik oraz grę miejską. Od ośmiu lat współpracujemy z kijowskim liceum. Wybór partnera był więc oczywisty.

Co kryje się za określeniem „subiektywny przewodnik”?

Zależało nam na tym, by pokazać miejsca nieoczywiste, wybrane przez młodzież. W opisie każdego jest kilka zdań o historii, faktach, ale też skojarzeniach, osobistych doświadczeniach. Całość, przetłumaczona na język ukraiński,

tworzy subiektywny obraz naszego miasta, punkt widzenia młodych ludzi.

Kto stoi za tymi działaniami?

Uczniowie Zespołu Szkół w Nowym Mieście oraz młodzież z Kijowa w wieku od 10 do 16 lat. Dostaliśmy zgodę na udział młodszych dzieci. Uczestnicy wykonali kawał dobrej roboty. Co więcej, żeby stworzyć grę miejską, pojechaliśmy do Torunia, bo tam mają duże doświadczenie w tym temacie. To ich zainspirowało. Grę miejską od początku do końca także zrobili samodzielnie.

Przewodnik i gra miejska to tylko część działań.

Co jeszcze udało się wam zrobić?

Wytyczyliśmy turystyczną trasę spacerową po Nowym Mieście. W wybranych przez młodzież i opisanych w przewodniku miejscach rozmieściliśmy tablice z kodami QR. Po ich zeskanowaniu można zapoznać się z informacjami dotyczącymi danego miejsca, przygotowanymi w dwóch językach. Stworzyliśmy papierową ramkę do zdjęć, która stała na drewnianym steżu przed szkołą. Z wiklinowych koszy zrobionych przez młodzież powstało polsko-ukraińskie serce przyjaźni. Ukraińcy gościli również w domach polskich

uczestników projektu. To było bardzo emocjonujące, bo młodzi, którzy zdążyli się zaprzyjaźnić, mieli szansę pobycć ze sobą także na prywatnym gruncie.

Czy dzisiejsza młodzież jest zainteresowana inną kulturą?

Jak najbardziej! Co ważne, po drugiej stronie widzieli przede wszystkim swoich rówieśników, podobnie ubranych, z identycznymi smartfonami. Nie było stereotypowego traktowania Ukraińców jako uchodźców wojennych, ani barier w kontaktach – tę językową szybko udało się pokonać. Młodzi przekonali się, że nic ich nie dzieli, nic nie różni. Poza wojennymi doświadczeniami, rzecz jasna.

Planujecie kontynuować takie spotkania?

Projekty polsko-ukraińskie na stałe wpisały się w kalendarz życia szkolnego. W tak trudnej sytuacji chcemy zrobić wszystko, by podtrzymać tę współpracę. Zależy nam, by młodzież z Ukrainy mogła regularnie przyjeżdżać do Polski, by choć przez kilka dni odpocząć od wojennej rzeczywistości i spędzić czas z rówieśnikami. To też ważna życiowa lekcja dla Polaków. Po drugiej stronie są młodzi ludzie, którzy próbują normalnie żyć w czasach dalekich od normalności.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH I HANDLU WĘGIER I MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH RP

WĘGIERSKO-POLSKI PROGRAM WSPÓŁPRACY POZARZĄDOWEJ

WWW.GOV.PL/WEGRY

Jedno jest pewne: jeśli zrealizujecie projekt w tym programie, to z pewnością po jego zakończeniu będziecie umieli płynnie powiedzieć po węgiersku: *Polak, Węgier – dwa bratanki, i do szabli, i do szklanki.*

Program wspiera projekty młodzieżowe realizowane w Polsce i na Węgrzech. Tematy wymian mogą być różnorodne, ale powinny odnosić się do spraw ważnych z punktu widzenia polskiej polityki zagranicznej lub relacji polsko-węgierskich.

Organizatorzy co roku ogłaszają inne priorytety programu. W 2023 r. były to m.in.: Budowanie społeczeństwa obywatelskiego, promocja wolontariatu i przedsiębiorczości; Uwrażliwianie młodzieży na problemy demograficzne; Wspieranie młodzieży pochodzącej z terenów wiejskich i małych ośrodków miejskich w Polsce i na Węgrzech.

DLA KOGO

O dofinansowanie wymian mogą starać się m.in. polskie i węgierskie organizacje pozarządowe, szkoły, uniwersytety, organizacje religijne i osoby fizyczne.

W realizację projektu musi być zaangażowany co najmniej jeden partner z Polski i Węgier.

FINANSOWANIE

Dotacja wysokości od 1 do 5 tys. euro może stanowić maksymalnie 90% wartości całego projektu. Budżet programu w 2023 r. wynosił 30 tys. euro.

APLIKOWANIE

Wnioski składa się e-mailem. Odpowiednie formularze dostępne są na stronie www.gov.pl/wegry.

TERMINY

Termin składania wniosków zazwyczaj przypada na przełom marca i kwietnia. Projekty powinny zostać zrealizowane do listopada tego samego roku, w którym uzyskało się dofinansowanie.

NA KAŻDY TEMAT

Przy wyborze tematyki projektu jedynym ograniczeniem jest... Wasza wyobraźnia. Przekonują o tym dotychczas zrealizowane projekty. Znalazły się wśród nich i festiwal wina, i rekonstrukcje historyczne. W jednym z projektów obiektem zacieśniania polsko-węgierskich stosunków był fiat 125p, w innym – gra w piłkę wodną.

Twoje źródło informacji

EUROKOMPAS

Aktywność społeczna

Działania młodzieżowe

Stáže i praktyki

Granty

Publikacje

Nauka za granicą

Wolontariat

Internet

Wyrównywanie szans

Organizacje

Podróże

Info o Europie

Aplikacje

Szkola

Inspiracje

Nauka języka

Uniwersytet

Szkolenia

Pierwsza aplikacja mobilna Eurodesk Polska
Dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą

GRUNT TO GRANT

eurodesk
Polska

Masz pomysł na projekt? Znajdź program, który go sfinansuje!

BADANIA

PRAWA CZŁOWIEKA

WOLONTARIAT

INICJATYWY MŁODZIEŻOWE

WYMIANY MŁODZIEŻOWE

KONKURSY

WYRÓWNYWANIE SZANS

ZDROWIE

KULTURA

SPORT

STYPENDIA

PRAKTYKI I STAŻE

ŚRODOWISKO

Największa baza europejskich
i krajowych programów grantowych

AKTYWNOŚĆ

FUNDUSZE

MOBILNOŚĆ

Broszury do szybkiej lektury

AKTYWNOŚĆ

FUNDUSZE

MOBILNOŚĆ

www.eurodesk.pl

eurodesk
Polska

Na początek spytaj nas!